

Werken met oplosmiddelen

...bij kinderwens, zwangerschap of borstvoeding

Werken met oplosmiddelen

U of uw partner werkt met oplosmiddelen of komt ermee in contact. Denkt u erover om kinderen te krijgen? Dan kunnen deze stoffen schadelijk zijn. Dit geldt voor mannen en vrouwen. Bent u zwanger of geeft u borstvoeding? Ook dan kunnen deze stoffen schadelijk zijn.

Het is dan verstandig om een gesprek te hebben met uw bedrijfsarts. Dat kunt u het beste doen vóórdat u zwanger wordt. Het advies van de bedrijfsarts kunt u daarna met uw werkgever bespreken. Heeft u geen bedrijfsarts? Ga dan naar uw huisarts, verloskundige of gynaecoloog.

In dit informatieblad leest u meer over oplosmiddelen. En wat u of uw partner kunt doen om de risico's te beperken.

Wat zijn oplosmiddelen?

Oplosmiddelen zijn stoffen waarin andere stoffen goed oplossen. Ze zitten bijvoorbeeld in verf, lak, lijm, reinigingsmiddelen en inkt. Oplosmiddelen verdampen makkelijk.

Waar werken mensen met oplosmiddelen?

Hieronder staan branches en beroepen waar mensen werken met oplosmiddelen.

- Autobranche
- Meubelindustrie
- Grafische sector (drukkerijen)
- Chemische industrie
- Scheepsbouw en –onderhoud
- Schoen- en lederwarenindustrie
- Verf- en drukindustrie
- Industriële reiniging
- Metaalverwerking (metaalreiniging)
- Chemische wasserij
- Stoffeerder
- Schilder
- Autospuiter
- Schoonmaker
- Halfgeleiderindustrie

Staat uw branche of beroep er niet bij? En vraagt u zich toch af of u in contact komt met oplosmiddelen? Neem dan contact op met uw bedrijfsarts, werkgever, huisarts, verloskundige of gynaecoloog.

Risico's van oplosmiddelen

Een aantal oplosmiddelen (niet allemaal) hoort bij de 'voor de voortplanting giftige stoffen'. Voorbeelden hiervan zijn toluen, xyleen, ethanol, cyclohexanol en methylchloride. Deze stoffen kunnen schadelijk zijn voor uw vruchtbaarheid, de zwangerschap en uw ongeboren kind. Sommige stoffen kunnen ook schadelijk zijn als u borstvoeding geeft.

Vóór de zwangerschap

Als u in contact komt met oplosmiddelen kunt u minder vruchtbaar worden. Dat geldt voor mannen en vrouwen.

Tijdens de zwangerschap

Komt u tijdens de zwangerschap in contact met oplosmiddelen? Dan heeft u meer kans op bijvoorbeeld een miskraam. Ook heeft u meer kans op een kind met bijvoorbeeld een gespleten lip of verhemelte (schisis).

Tijdens borstvoeding

Van de meeste oplosmiddelen is niet bekend of ze schadelijk zijn als u borstvoeding geeft. Sommige oplosmiddelen kunnen wel makkelijk in moedermelk terecht komen.

Wat kunt u doen?

Wilt u of uw partner zwanger worden? Of bent u zwanger? Dan kunt u het beste niet (of zo min mogelijk) in contact komen met oplosmiddelen.

U kunt dit het beste met de bedrijfsarts bespreken. Doe dit zo vroeg mogelijk. Liefst vóórdat u zwanger wordt. Hoe eerder u naar uw bedrijfsarts gaat, hoe eerder uw werk aangepast kan worden als dat nodig is. Het beste is minimaal 3 maanden voor de zwangerschap.

Ook als u borstvoeding geeft of dit van plan bent, kunt u advies vragen aan de bedrijfsarts. Het advies van de bedrijfsarts kunt u bespreken met de werkgever.

Heeft u geen bedrijfsarts? Ga dan naar de huisarts, verloskundige of gynaecoloog. Zij kunnen voor meer informatie contact opnemen met het Nederlands Centrum voor Beroepsziekten (NCvB) en de Teratologie Informatie Service (TIS).

Wat u nog meer kunt doen

U kunt er zelf op letten dat u zo hygiënisch en veilig mogelijk werkt. U kunt bijvoorbeeld de volgende dingen doen:

- Zorg voor een schone werkplek en draag schone werkkleding.
- Eet en drink niet op uw werkplek, maar bijvoorbeeld in een kantine.
- Was uw handen na het werk met water en zeep. Droog uw handen goed af.
- Vraag of u in contact komt met gevaarlijke stoffen.
- Laat u goed uitleggen hoe u zo veilig mogelijk kunt werken.
- Draag de voorgeschreven persoonlijke beschermingsmiddelen.
- Kijk op het etiket van de producten waarmee u werkt of er schadelijke stoffen in zitten.

Over al deze tips kunt u ook advies vragen aan de bedrijfsarts of arbodeskundige.

Wat moet uw werkgever doen?

Uw werkgever moet ervoor zorgen dat u veilig en gezond kunt werken. Uw werkgever mag u geen werk laten doen dat schadelijk kan zijn voor u of uw kind. Volgens de wet moet uw werkgever zich aan de volgende regels houden:

- Wordt er gewerkt met voor de voortplanting giftige stoffen of stoffen die via de borstvoeding schadelijk kunnen zijn voor het kind? Dan moet de werkgever het volgende registreren:
  - de hoeveelheid van de betreffende stof in het bedrijf
  - het aantal werknemers dat blootgesteld kan worden aan die stof
  - welk werk met die stof verricht wordt;Iedere werknemer mag in de lijst zijn/haar eigen gegevens inzien.
- De maatregelen moeten bekend zijn waarmee contact met schadelijke stoffen voorkomen wordt.
- De werkgever moet nieuwe werknemers informatie geven over de risico's van het werk.
- Blijven de risico's van het werken met bepaalde stoffen te groot? Of is het onduidelijk of er risico's zijn? Dan hoeft u niet met deze stoffen te werken.
- Als u niet op een veilige manier met bepaalde stoffen kunt werken, dan moet de werkgever uw werk aanpassen. In het uiterste geval krijgt u tijdelijk ander werk aangeboden. Of u hoeft tijdelijk niet te werken.

Twijfelt u over de mogelijke gevolgen van stoffen, ga dan naar de bedrijfsarts voor advies.

Wilt u meer informatie?

Algemeen

- www.strakswangerworden.nl
Op deze website krijgt u tips en adviezen over hoe u zo gezond mogelijk zwanger kunt worden. Hier vindt u ook informatie over risico's op het werk.
- *Kinderen krijgen? Een goede start begint vóór de zwangerschap*
Een algemene brochure over wat u zelf kunt doen om zo gezond mogelijk zwanger te worden. De brochure kunt u downloaden van:
www.strakswangerworden.nl --> algemene informatie
- *Zwanger! Algemene informatie*
De brochure kunt u downloaden van:
www.rivm.nl/folderzwanger.
- www.zwangerwijzer.nl
Website van het Erfocentrum en Erasmus MC. Een online zelftest waarmee u de risico's van u en uw partner al vóór de zwangerschap kunt nagaan. Ook vindt u er informatie en advies op maat. Een deel van ZwangerWijzer gaat over risico's op het werk.

Werk

- www.rivm.nl/zwangerschap/werk
Op deze website vindt u een brochure met veel informatie over arbeidsrisico's en zwangerschap; u vindt er ook informatiebladen over andere arbeidsrisico's.
- *Kinderen krijgen? Denk na over risico's op uw werk!*
Een brochure over werkomstandigheden die van invloed kunnen zijn op de gezondheid van de zwangere vrouw en van het (ongeboren) kind. De folder kunt u downloaden van www.rivm.nl/zwangerschap/werk.
- www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/gezond-en-veilig-werken.
Informatie van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over veilig en gezond werken, ook tijdens de zwangerschap.
- Heeft u vragen over wetten en regels over risico's op het werk? Dan kunt u op werkdagen van 8.00 tot 20.00 uur bellen met Rijksoverheid, telefoonnummer 1400 (gratis). Ook kunt u vragen naar de lijsten met kankerverwekkende stoffen, stoffen waardoor afwijkingen in de genen kunnen ontstaan en voor de voortplanting giftige stoffen.
- www.arboportaal.nl
Een website van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over arbeidsomstandigheden.
- <http://www.fnv.nl/themas/zwangerschap/app-werk-en-zwangerschap>
Een app van het FNV voor werknemers over allerlei regels rondom zwangerschap en werk.

Deze tekst is ontwikkeld door het Erfocentrum en het RIVM in opdracht van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, in samenwerking met:

- Nederland Centrum voor Beroepsziekten (NCvB)
- Teratologie Informatie Service (TIS/Lareb)
- Centrum Gezondheidsbescherming (RIVM/GZB)
- Nederlandse Vereniging voor Obstetrie en Gynaecologie (NVOG)
- Koninklijke Nederlandse Organisatie van Verloskundigen (KNOV)

- Vereniging Samenwerkende Ouder- en Patiëntenorganisaties (VSOP)
- Nederlandse Vereniging voor Arbeids- en Bedrijfs-geneeskunde (NVAB)

Bovengenoemde organisaties zijn juridisch niet aansprakelijk voor eventuele tekortkomingen van deze tekst. Wel hebben zij veel aandacht besteed aan de inhoud.

november 2015